

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M. J.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w sprawie ... 56/13,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 września 2014 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skarżący M. J. wniósł o stwierdzenie zaistnienia nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu w sprawie ... 56/13, prowadzonej przez Sąd Apelacyjny oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 8 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.).

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w sprawie ... 56/13 Sąd Apelacyjny wydał w dniu 5 grudnia 2013 r. postanowienie w przedmiocie wyłączenia od rozpoznawania sprawy ... 890/12 sędziów Sądu Okręgowego w K., częściowo oddalając wniosek powoda w tym zakresie. Kolejnym postanowieniem z dnia 7

stycznia 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem wywiedzenia zażalenia na postanowienie z dnia 5 grudnia 2013 r., a wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 7 stycznia 2014 r. został oddalony przez Sąd postanowieniem z 18 lutego 2014 r. Wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 18 lutego 2014 r. został zaś pozostawiony w aktach sprawy bez nadania mu dalszego biegu.

Zdaniem skarżącego, postanowienia Sadu Apelacyjnego z dnia 7 stycznia 2014 r. i z dnia 18 lutego 2014 r. jako podlegające zaskarżeniu winny zostać zaopatrzone w uzasadnienie. Nieuzasadniona zwłoka Sądu Apelacyjnego w tym zakresie „blokuje możliwość rozpoznania powództwa o kwotę ponad 100.000 zł”.

Prezes Sądu Apelacyjnego wniósł o odrzucenie skargi, a na wypadek uznania, że nadaje się ona do merytorycznego rozpoznania – o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze (art. 1 ust. 1). Stosownie do art. 2 tej ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych

w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (ust. 2). Podkreślenia wymaga też fakt, że unormowania ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki stanowią realizację przepisu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r., podpisanej przez Polskę w dniu 26 listopada 1991 r. i ratyfikowanej w dniu 19 listopada 1992 r. (Dz. U. Nr 85, poz. 427), przyznającego każdemu prawo do rzetelnego i publicznego rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły sąd ustanowiony ustawą, przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytaczanej przeciwko niemu sprawie karnej, a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ugruntował się przy tym pogląd, iż przepis art. 6 Konwencji ma zastosowanie tylko wtedy, gdy rezultat postępowania ma bezpośrednio rozstrzygające (*directly decisive*) znaczenie dla praw i obowiązków skarżącego o charakterze cywilnym (zob. m.in. wyrok ETPCz z dnia 16 lipca 1971 r. w sprawie Ringeisen przeciwko Austrii). Postępowanie musi być bezpośrednio rozstrzygające, co oznacza, że nie jest wystarczający luźny (*tenuous connection*) związek lub odległe i przypadkowe (*remote consequences*) skutki (zob. wyrok ETPCz z dnia 23 czerwca 1981 r. w sprawie Le Compte, Van Leuven i De Meyere przeciwko Belgii). Wymaganie to jest spełnione, gdy orzekanie o prawach i obowiązkach o charakterze cywilnoprawnym jest pierwotnym i zasadniczym celem postępowania.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki dochodzi się więc prawa strony do osądzenia sprawy. Przepisy tej ustawy są środkiem egzekwowania konstytucyjnego prawa każdego do rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej

zwłoki, prawa do osądzenia tej sprawy, którą wniesie przed sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). „Sprawą” w postępowaniu sądowym jest oskarżenie w sprawie karnej, pozew w postępowaniu cywilnym procesowym, wniosek w postępowaniu nieprocesowym itd., w którym ma zapaść orzeczenie o prawach osoby wszczynającej postępowanie. Nie jest taką „sprawą” postępowanie incydentalne, jak w niniejszej sprawie o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w K., prowadzone przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 52 § 1 k.p.c., jest to bowiem postępowanie spoza głównego nurtu postępowania w sprawie ... 890/12 odpowiadającego przytoczonemu pojęciu „sprawy”. Sprawność czynności w tych incydentalnych postępowaniach należy przede wszystkim do sądu jako organu procesowego, a ewentualnie do nadzoru administracyjnego prezesa nad czynnościami podległych pracowników, zaś w razie szkody majątkowej - do orzekania w trybie procesu cywilnego przeciwko Skarbowi Państwa. Nie nadaje się ona do rozpoznawania na podstawie przepisów ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w trybie szczególnym, ten bowiem jest przeznaczony jedynie do orzekania w zakresie oznaczonym tą ustawą (art. 1 ust. 1 i 2).

Niezależnie od tego zauważyć należy, że skarżący zarzuca, ogólnie rzecz ujmując, że nietrafne są rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego oddalające i pozostawiające bez biegu jego wnioski o sporządzenie uzasadnień postanowień z dnia 7 stycznia 2014 r. i z dnia 18 lutego 2014 r. Innymi słowy, z przedstawionej argumentacji wynika, że orzeczenia Sądu Apelacyjnego, procesowo wadliwe, stanowią przejaw przewlekłości postępowania. Zatem skarga zasadniczo opiera się na merytorycznym kwestionowaniu rozstrzygnięć tego Sądu, a także wykazywaniu ich wad formalnych (naruszeń przepisów postępowania). Skarżący żąda zatem merytorycznej i formalnej oceny prawidłowości rozstrzygnięć Sądu Apelacyjnego w przedmiocie jego wniosków o sporządzenie uzasadnień postanowień z dnia 7 stycznia 2014 r. i z dnia 18 lutego 2014 r. Tymczasem badaniu w trybie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie podlegają rozstrzygnięcia, które w sprawie zapadają, ale wyłącznie przyczyny nieuzasadnionej zwłoki w rozstrzygnięciu o istocie sprawy, o

ile ona występuje. Tym samym niedopuszczalna jest merytoryczna ocena rozstrzygnięć sądu. W konsekwencji Sąd Najwyższy nie bada w tym postępowaniu, czy oddalenie bądź pozostawienie bez dalszego biegu wniosków o sporządzenie uzasadnień orzeczeń ma oparcie w przepisach prawa.

Skarga niespełniająca warunków określonych w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. podlega odrzuceniu wobec jej niedopuszczalności (art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. oraz w związku z art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 2 powołanej ustawy).

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na wymienionych wcześniej przepisach, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.